Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Rektor

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Vår ref.	Deres ref.	Dato
25/05984-4		18.12.2025

NMBUs høringssvar - Forslag til endringer i uhl (studieavgifter og klagesensur mm)

Vi viser til mottatte høringsbrev ad ovennevnte og oversender med dette NMBUs høringssvar.

Ad *§ 2-6 - endringer knyttet til studieavgifter for studenter utenfor EØS og Sveits*
NMBU har et viktig nasjonalt og globalt ansvar til å bidra til kunnskapsutvikling, internasjonalt samarbeid og bærekraftige løsninger på verdens utfordringer. I vårt høringssvar fra 2022 i forbindelse med innføringen av studieavgift, advarte vi mot flere negative konsekvenser ved innføring av studieavgift. Vi pekte bl.a. på redusert rekruttering og at den ville være i strid med Norges rolle som bærekraftnasjon og våre internasjonale forpliktelser, og at det ville svekke det globale arbeidet med bærekraftsmålene (SDG), spesielt SDG4.

Erfaringene etter innføringen av kostnadsdekkende studieavgift viser at antallet søkere fra tredjeland har gått betydelig ned. Dette understreker behovet for tiltak som gjør norsk høyere utdanning mer attraktiv internasjonalt, særlig innen fagområder der det både i Norge og globalt, er stort kompetansebehov.

NMBU mener det beste vil være å gå tilbake til modellen med gratis utdanning for internasjonale studenter, der institusjonene blir kompensert for kostnadene. Alternativt bør det etableres stipendordninger av samme type som tidligere NORSTIP-ordningen, for å sikre bred tilgang til norsk utdanning.

Dersom studieavgift skal videreføres, støtter NMBU forslaget om å fjerne kravet om at studieavgiften for studenter utenfor EØS og Sveits må være kostnadsdekkende. Vi mener dette vil gi universitetene og høyskolene større fleksibilitet til å sette avgiftene på et nivå som styrker rekrutteringen av internasjonale studenter, spesielt innen fagområder der Norge har stort

Postboks 5003
1432 ÅS
67 23 00 00

Ingeborg Hauge Høyland
ingeborg.hoyland@nmbu.no

post@nmbu.no
www.nmbu.no

kompetansebehov. Erfaringene etter innføringen av kostnadsdekkende avgift viser at antall søkere fra tredjeland har gått betydelig ned, og vi ser behovet for tiltak som gjør norsk høyere utdanning mer attraktiv også internasjonalt.

NMBU har flere studieretninger hvor internasjonal rekruttering er avgjørende for å sikre mangfold, kompetanse og kvalitet i utdanningen. Muligheten til å tilpasse studieavgiften vil bidra til å opprettholde og styrke dette mangfoldet, og sikre at vi fortsatt kan tiltrekke oss dyktige studenter fra hele verden.

Ad § 4-6 tredje ledd – rektors fratreden før utløpet av funksjonstiden
NMBU støtter forslaget.

Ad § 5-2 første ledd – justering av ordlyd
NMBU støtter forslaget.

Ad § 11-11 andre ledd - endringer knyttet til klagesensur (blind klagesensur)
NMBU har forståelse for de opprinnelige intensjonene bak innføringen av blind klagesensur, hvor hensikten var å sikre en nøytral og selvstendig vurdering av klagebesvarelser og bl.a. unngå mulige bindinger til tidligere sensor. Vi er enige i departementets vurdering av at dagens ordning i praksis fraviker grunnleggende prinsipper for klagebehandling etter forvaltningsloven, ved at klagesensorene ikke får tilgang til relevant informasjon om opprinnelig vurdering og begrunnelse for klagen.

Vi deler departementets vurdering av at en reell klagebehandling forutsetter at saken er best mulig opplyst, slik at klageinstansen kan vurdere om det opprinnelige vedtaket kan ha vært feil. Dette vil bidra til større rettssikkerhet for studentene og mer konsistente avgjørelser.

NMBU støtter derfor forslaget om å oppheve § 11-11 andre ledd andre punktum. Vi mener at en åpen klagebehandling, med adgang til opprinnelig karakter, sensors begrunnelse og studentens klagegrunn, vil styrke kvaliteten i klagesaksbehandlingen og også opprettholde studentenes rettsikkerhet i klagebehandlingen.

Ad § 12-2 første ledd første punktum - presisering av ordlyd knyttet til innhenting av politiattest
NMBU støtter forslaget til endring.

Ad § 12-9 første ledd - endringer knyttet dekking av nødvendige utgifter til bistand i saker om utestengelse, uskikkethet mm
NMBU støtter forslaget om å innføre en maksprisordning for dekning av advokatutgifter. Det kan være utfordrende for institusjonen å vurdere hva som er rimelige og nødvendige utgifter til advokat, og prosessen rundt eventuell avkortning av salær er tid- og ressurskrevende. Selv om det forutsettes at dette fremdeles skal vurderes, vil en maksprisordning gjøre vurderingen enklere å håndtere.

Ved NMBUs nemnd for studentsaker er det en fast praksis at studenter og advokater innkalles til nemndsmøtene ved behandling av saker om mistanke om fusk. At dette er normalordningen ved behandlingen av saker for nemnda, følger av retningslinjene for NMBUs nemnd for studentsaker, som er vedtatt av universitetsstyret.

Konsekvensene for studentene ved en eventuell fellelse er alvorlige og inngripende. Vår klare oppfatning er at studentenes rettsikkerhet best ivaretas ved at de får møte personlig for nemnda representert ved advokat. NMBU er derfor opptatt av at en eventuell maksprisordning ikke må være til hinder for å fortsette med en slik oppmøtestruktur.

Vi mener derfor at det foreslåtte nivået for maksprisordningen er noe lavt. 7 timer er slik vi forstår departementet ment å dekke hele forvaltningssaken, fra saken fremmes til den er behandlet av felles klagenemnd. Vår bekymring er at advokater ikke vil kunne stille i møtene med sine klienter, dersom det maksimale timeantallet de får dekket er 7 timer.

Vi foreslår derfor at nivået settes noe høyere enn forslaget, samt at det bør være en mulighet for en sikkerhetsventil, der det kan tilstås noe høyere salær i særlig krevende og omfattende saker.

Det bemerkes for øvrig at slik forskriftsbestemmelsen er foreslått, kan det virke som at antall timer kun dekker "klagesaken", både hva gjelder saker om utestenging, utelukkelse, bortvisning og uskikkethet. Det er viktig at ordlyden ikke setter begrensninger for å dekke førsteinstansbehandlingen av saken, selv om en antar at dette ikke har vært tilsiktet.

Forøvrig vises det til høringssvar fra NMBUs nemnd for studentsaker på dette punkt.

Ad § 14-1 fjerde ledd andre punktum - endringer i kompetansekrav for leder og vara for leder i Nemnd for studentsaker.
NMBU støtter forslaget til endringer. Vi vektlegger at med den tidligere henvisningen til «lovbestemte krav til lagdommere» bare var ment kompetansekravene, dvs. at vedkommende må være jurist. Vi er dermed enige i departementets vurdering av at det med beskyttelsen av jurist-tittelen blir mer presist å vise til advokatloven.

8 Forskriftsforslag
NMBU har følgende forslag (markert med fet skrift):

Studenters rett til å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til bistand fra advokat eller annen fullmektig etter uhl. § 12-9, er begrenset oppad til følgende nivå:

a. I saker som gjelder utestenging, utelukkelse eller bortvisning etter uhl. §§ 12-1, 12-2 og 12-4 til 12-8:
   10 ganger offentlig salærsats i klagesaken ***forvaltningssaken***.
   32 ganger offentlig salærsats for domstolen.

b. I saker som gjelder uskikkethet etter uhl. § 12-3:
12 ganger offentlig salærsats i klagesaken ***forvaltningssaken***.
40 ganger offentlig salærsats for domstolen

I særlige tilfeller kan institusjonen fastsette et høyere salær etter en konkret vurdering av sakens kompleksitet, omfang og ressursbruk.

Vennlig hilsen

Solve Sæbø
rektor

Per Erik Lund
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep.	0032 OSLO